

Redigeret af Anders Mørkbak Bruun

ERHVERVSJURA

"ROBIN HOOD" BLEV DØMT

STRAF: En grønlandsk mand opdagede, at hans bank havde foræret ham en konto med 1,3 mio. kr. Han hævede nogle af pengene og er nu dømt for ulovlig omgang med hittegods.

LARS BO LANGSTED
professor,
Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

erhverv@jp.dk

En dag man tømmer sin postkasse, opdager man en rudekuvert fra en bank, hvor man ikke har nogen konto. Man åbner kuverten og ser til sin store overraskelse, at kuverten indeholder et kontoudtog, hvor ens navn og adresse står øverst, og saldoen på udtoget er positiv med 1,3 mio. kr.

Man kontakter, som enhver fornuftig borger bør gøre, banken, og spørger om fremsendelsen skal tages som et udtryk for, at man har en konto med 1,3 mio. kr. stående. Man får svaret: »Ja, det er dine penge«.

Da man jo ikke skal tro på alt, hvad man hører, kontakter man dagen efter banken og beder om at få overført et par hundrede tusinde fra "sin nye konto" til kontoen i den bank, man normalt bruger. Pengene bliver straks overført. Det gentager sig et par gange – hver gang med et positivt resultat. Efter nogle dage er det imidlertid ikke postbuddet, der ringer på – men derimod en venlig politimand.

Et par år senere – nærmere betegnet sidste fredag – fastslår Højesteret, at man skal dømmes for ulovlig omgang med hittegods. Det er i hvert fald, hvad den såkaldte "Robin Hood" fra Grønland har oplevet.

Man kan anlægge mange interessante betragtninger om juraen i sagen. Om bestemmelsen om ulovlig omgang med hittegods virkelig kan bruges i et sådant tilfælde, eller om der – hvis der er tale om en strafbar adfærd – ikke snarere ville være tale om bedrageri. Men når den tiltalte også selv synes, at ulovlig omgang med hittegods må være den rigtige bestemmelse at bruge, er det vanskeligt (men ikke teoretisk umuligt) for Højesteret at nå frem til et andet resultat.

Højesteret kan dog ikke (heller ikke i teorien) tilsidesætte landsrettens vurdering af beviserne, og når landsretten var nået frem til, at tiltalte »måtte indse, at han ikke var ejer af kontoen og ikke var berettiget til at disponere over indestændet«, ja så havde Højesteret ikke den store bevægelsesfrihed.

Sagen kan imidlertid give anledning til overvejelser over, om man ikke ind imellem lader straffesystemet "løbe af" med sig. Ulovlig omgang med hittegods er noget, man bliver straffet

Skuespilleren Russel Crowe i en scene fra Ridley Scotts Robin Hood-film. Foto: Universal Pictures

for, hvis man finder en tegnebog på gaden og beholder den i stedet for at aflevere den.

Man kan også blive straffet for ulovlig omgang med hittegods, hvis en bekendt kommer til at glemme en frakke hjemme hos en, og man så beslutter sig for at beholde den – så er frakken, med bestemmelsens ordlyd, kommet i gerningsmandens besiddelse »ved ejerens forglemmelse eller på lignende tilfældig måde«.

For 20 år siden fastslog Højesteret, at det også er strafbart som ulovlig omgang med hittegods, hvis der ved en fejl bliver overført et beløb til ens konto, og man beslutter sig for at beholde pengene. Det, der er sket i "Robin Hood-sagen" er imidlertid ikke, at der er nogen, der ved en fejl har sat penge ind på ens konto – men at der er en bank, der pludselig – og

uden at man ved det – har registreret en som kontohaver på en konto, man intet kender til. At statuere at det svarer til, at pengene på kontoen "kommer i gerningsmandens besiddelse", er juridisk-teknisk ret vidtgående. Men når man så ved en sådan fejl er blevet oprettet som kontohaver, og man på forespørgsel får at vide af den, der burde vide besked, at »ja – det er dine penge«, så spørger man sig selv, om det ikke nærmere er banken, der har et problem. Og når banken oven i købet tre gange – med vilje – overfører penge til "gerningsmandens" konto, er det uhyre vanskeligt at få øje på det strafværdige.

Lad os tage et andet eksempel: En forretning sender uopfordret en DAB-radio frem til mig og skriver, at enten skal jeg betale 500 kr. for dette fantastiske tilbud, eller også skal jeg returnere

radioen. Her fastslår Forbrugeraftalelovens § 8, at jeg bare kan beholde radioen og ikke behøver at bekymre mig mere om den sag – medmindre der er tale om en »fejl« fra forretningens side.

Hvordan finder man så ud af, om der er tale om en fejl eller ej? Man kontakter naturligvis afsenderen. Og hvis afsenderen siger: »Nej, nej – den er god nok. Det er din radio«, er det svært at tro, at en domstol ville nå frem til andet, end at man blot kunne beholde radioen.

Man kunne også udtrykke det sådan, at forretningen – eller i Højesterets dom banken – er den professionelle og derfor også den, der burde opdage fejlen, når modtageren ligefrem retter henvendelse. Beskyttelsesbehovet i sådan en situation er til at overskue.

Man kunne måske sammenligne Robin Hood-situationen her med de tilfælde,

hvor en forretning tager et ejendomsforbehold i genstande, som forretningen sælger på afbetaling til en kunde. Her undtager straffeloven udtrykkeligt tilfælde, hvor en køber af en sådan genstand bagefter sælger den til tredjemand og stikker pengene i egen lomme i stedet for at afregne over for forretningen. Baggrunden for ikke at have dette kriminaliseret er, at forretningen kan »se sig for« inden de sælger på afbetaling, og i øvrigt også at de civilretligt har mulighed for at søge tingen tilbage.

Endelig har vi en ret fast retspraksis på, at man – hvis man f.eks. ved en fejl får udbetalt for meget i løn – ikke skal betale det for meget udbetalte tilbage, hvis det ikke umiddelbart var gennemskueligt for lønmodtageren, at der var tale om en fejl.

Er den fejlagtige løn imidlertid så stor, at lønmodtage-

ren allerede ved at kaste et kig på lønseddelen kunne se, at den var gal – ja så skal lønmodtageren betale det for meget udbetalte tilbage til arbejdsgiveren. En sådan civilretlig løsning forekommer vel de fleste meget fornuftig – imidlertid er der vist endnu ingen, der har tænkt den tanke – endsige gjort noget ved den – at man samtidig skulle kræve lønmodtageren dømt for ulovlig omgang med hittegods.

Det er fint at have – og håndhæve – et strafferetligt system, der straffer den, der forgriber sig på andres penge og ting. Men at lade denne beskyttelse også omfatte den, der gentagne gange har haft lejlighed til at varetage sine egne interesser – endda på foranledning af en langt mindre ressourcestærk "gerningsmand" – var ikke gået i Sherwood-skoven.